

Ամեն օր կհրատարակի. — Հատը առ այժմ 20 փարայ է. — Մայրաքաղաքին մէջ բաժանորդ ըլլալ ուղղը 40 դրշ. պիտի վճարէ 100 թուոյ համար. իսկ գաւառացի մէջ 45 դրշ. դարձեալ 100 թուոյ համար, թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով. — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար. — Լրագրին վերաբերեալ նամակ և ուրիշ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Կոստանդնուպօլիս Մահմետ փաշա Գալըզճի խան վերի յարկը թիւ 9 :

### ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

#### ՆԵՐՔԻՆ

Մուսուլի կառավարիչ անուանեցաւ Պաղտատի Բուսուլմաթի վերատեսուչ Ե. օրֆ էֆէնտին :

— Պաղտատի Բուսուլմաթի վերատեսուչութիւնը թաւփ պէյին յանձնուեցաւ, որ երբեմն Վրպըրի Բուսուլմաթի վերատեսուչ էր :

— Ներքորդ կարչի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մըրըրլեան Ընտն պէյին :

— Ուսմանիոյ Կարուս իշխանը երեսփոխանաց ժողովը ցրուեր է, մէկ քանի խնդրոց վրայ անդամոց ոմանց կողմանէ անհամաձայնութիւն և անպատեհ ընթացք տեղի ունենալուն համար :

— Մօտերս Կրետէ ղրկուած կայսերական Գանախ շողենաուն մէկ կաթօտն աւրելով, ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ նորոգութեան համար :

— Հարաթը երկու անգամ մայրաքաղաքէս Դանուրի ճամբով Վ իէնա դացող թղթատար շողենաւն, այսուհետեւ ամեն երեքշաբթի օր մայրաքաղաքէս ելնելով Վ արնա ու Բուսուլիս պիտի երթայ և գրութիւններն անկէջ երկաթուղիով մէկ շարժուան մէջ Վ իէնա պիտի հասցունէ :

եղեր :

— Սե ծովէն եկող արմտիք ընտնաւորեալ նաւերն, այս օրերս առանց մայրաքաղաքս հանդիպելու Եւրոպա երթալուն համար, մայրաքաղաքին մէկ գտնուած արմտիքը քիշալու սկսած է, և այս պատճառաւ ղիները բարձրանալով թալղան ցորենին զրիւր 41 — 42, Բուսուլի 36 — 38, և Ընտուլուի 35 դրշ կծախուի : Գարին ալ 16 էն մինչև 18 դրշ բարձրացած է :

— Ըտանայէն թարսուս հեռագրական թել հաստատուած ըլլալով, այս միջոցաւ հաղորդակցութիւնը սկսեր են :

— Հասարակաց կրթութեան ժողովոյն անդամ անուանեցաւ Կուրի պէյ :

— Ուսմանիոյ արտաքին գործոց պաշտօնկայն հրաժարեր է :

— Սըրպի իշխանին և պաշտօնէից նախագահ Պ. Կարիշանինի մէջ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալով, նախագահն հրաժարեր է :

— Կրետէի կայսերական զօրաց ընդհանուր հրամանատարութիւնը Հիւսէյին Ըֆէի փաշային յանձնուած ըլլալով, արդէն հասեր է իւր պաշտօնատեղին :

— Լաիրնէէն հոկտ. 27 թուով հետեւեալ լուրերը ղրուած են Խաթանպօլ լրագրոյն :

«Անցիալ կերակէ օրը Վաղագ՝ Տը-  
րախոն ու Ռէտիֆ զօրքը քաղաքիս մօ-  
տակայ դաշտի մը մէջ զինուորական վար-  
ժութեան հանգէս մ'ըրին : Ռէտիֆները  
մեծ ճարտարութեամբ շուտով կամուրջ մը  
շինեցին առջևնին ելած մէկ դետին վը-  
րայ , ուսկից հեծելազօրք և թնդանօթ  
անցան : — Այս զօրահանդէսին ներկայ  
էին ընդհանուր կուսակալն , բոլոր պաշ-  
տօնատարք ու ժողովականք և հիւպա-  
տոսք :

«Հանդիսին աւարտմանէն յետոյ ,  
նուազ հիւպատոսը տիկնոջը հետ քովէ-  
քով ցեխոտ տեղէ մը անցած ատենը ,  
առջևէն դացող Ասախանին տաճիկ հը-  
րամանատարի մը զարկած ու ցեխին մէջ  
ձգած ըլլալով՝ հրամանատարն անմիջապէս  
Ասախանին ձիէն վար առնելով իմացու-  
ցեր է թէ՝ արժան չէ որ միայն ետեւ և  
զոռնրուն զգուշութիւն ընէ , այլ քիչ  
մ'ալ առջեւ նայելու է : — Ուրիշ տա-  
րաձայնութեան մը նայելով՝ այս դէպքը  
զօրահանդէսին ատենը չէ պատահիր , այլ  
նուազ հիւպատոսն տիկնոջը հետ պտը-  
տելու ելած ատենը տեղի ունեցեր է , և  
յիշեալ հրամանատարը «Այս զօրքը ձեր  
հրամանաւն հղած է» ըսած ատենը հիւ-  
պատոսը առանց պատասխանելու ծիծաղեր  
է : Ըստ վրայ հրամանատարը սրտմտելով  
հիւպատոսն տիկնոջը հետ զբօսարանը նըս-  
տած ատենը , ինքն ալ մէկ քանի ուրիշ  
հրամանատարաց հետ հոն գտնուելով , տե-  
ղէն ելեր և հիւպատոսին առջեւ ձեռնոց  
մը նետեր է , որ ըստ երոսպացոց մենա-  
մարտութեան հրաւիրելու նշան է եղեր :  
Հիւպատոսն անմիջապէս պաշտօնատեղին  
բառնալով , Ալուսիպին զիր մ'ուղղեր և  
խայտներ է թէ , զրօշակը վար առնելով  
յարարելութիւնը պիտի դադրեցունէ , և  
թէ 24 ժամու մէջ փոխարինութիւն չըլ-  
լայ : Ո՛րեւ կողմանէ տաճիկ հրամանա-

տարն ալ ընդհանուր հրամանատարին  
խնդրադիր մը մատուցանելով , հիւպատո-  
սին դէմ գանդատեր է : — Ինչեկցէ , կեր-  
պով մը կարդադրուեր է այս անպատեհ  
դէպքը , և ուրիշ հետեանք մը չէ ունե-  
ցեր :

— Ամայս սկիզբէն հրատարակուելիք  
Լըրիզա անուն կիսամենայ Հանդիսին հը-  
րատարակութիւնը քիչ մը ժամանակի հա-  
մար ետ ձգուեր է , մեծ . Խմբադրին՝ որ  
արքունի բժշկական դպրոցին աշակերտ-  
ներէն է , տարեկան քննութիւն տալու  
զբաղած ըլլալուն պատճառաւ :

## ԱՐՏԱՔԻՆ

Խաղիոյ կառավարութիւնը Արի-  
պալտիի որդին ալ բռնել տալով բանտար-  
կեր է :

— Խաղական լրալիքը դիտողութիւն  
կընեն թէ՝ նախ քան զամենայն , պէտք  
է հոռմայեցոց կարծիքն առնուլ . այսինքն  
թէ՝ դո՛հ կամ դժժո՛հ ըլլալնին , Ալապին  
իշխանութեան տակ գտնուել կամ չգտնուել  
ուզելնին իմանալ :

— Փարիզի մէջ Ոստիկանութիւնը մէկ  
քանի անձիք բռնելով բանտարկեր է :  
Ըստնք գտնուի ընկերութեան մը անդամ  
են եղեր , որոյ նպատակն է նախ պահան-  
ջել որ Արթուրէոն կայսրը Հռոմայ խնդրոյն  
մէջ մտնելէ ետ կենայ երկրորդ հացին գինը  
իջնէ , որոյ պատճառաւ շատ նեղութիւն  
կըաշէ հասարակութիւնը : Այս դէպքին  
վրայ , կառավարութիւնը սկսեր է զլու-  
շութեան միջոցներ ձեռք առնուլ , և յիշ-  
եալ ձերբակալութեան դիշերը դուրս հա-  
նել տուեր է զօրանոցները գտնուած զօր-  
քերը :

— Կըսուի թէ , Ապալիս չէ ընդուներ  
Հռոմայ խնդրոյն համար Վաղիլիոյ կող-  
մանէ առաջարկեալ դեպքանախադրմը :

—Փարիզի տիեզերական Երուստա-  
հանդէսը գոցուեցաւ : — Եյս մեծ հաս-  
տատութեան համար կառավարութեան  
կողմանէ առանց վարձու տեղ և բաւա-  
կան դրամ ծախք տրուէին զատ , կկար-  
ծուի թէ ընկերութիւնը 12 միլիոն ֆրան-  
կէն աւելի ծախք բրած , և հազիւ 8 մի-  
լիոն ֆրանկի չափ արգիւնք ունեցած է ,  
որով բաժանորդք պիտի պարտաւորին  
տուժել :

Երուստահանդէսին շէնքը կքակուի  
և նորէն կրնայ հաստատուիլ : Մօսկուս  
ըսուեցաւ թէ Ռուսաց Եղեկապետ կայս-  
րը ուզեր է շէնքը ծախու առնել 12 մի-  
լիոն ֆրանկի , և Բեղերսպուրի փոխա-  
դրելով Փարիզի մէջ այս վերջին անգամ  
տեսնուածէն աւելի ճոխ ու ցարդարուն  
Երուստահանդէս մը բանալ : Ընկերու-  
թեան բաժանորդք այս տարաձայնութեան  
վրայ շատ ուրախացան , բայց Եղեկապետ  
կայսեր մտքէն անգամ այսպիսի բան մը  
անցած չըլլալով , ուրախութիւննին պարա-  
պը գնաց , մանաւանդ որ եթէ Երուստ-  
տահանդէսին շէնքը աճուրդի հանուի ,  
հազիւ 2 միլիոն ֆրանկ կրնէ կղեր :

Երուստահանդէսին մէջ մեծ շահ ը-  
րեր են միայն ուտելիք ու խմելիք ծախոյ-  
ները : Կարասի և ճամբորդ փոխադրելու  
համար յատկապէս երկաթուղի պատրաս-  
տող ընկերութիւնն ալ բաւական վնաս ը-  
րեր է : Օգրմանակ է որ Երուստա-  
հանդէսին համարը ամէն տեղ տարած-  
ուելով հեռաւոր ու մերձաւոր տեղերէ բիւ-  
րաւոր այցելու փարիզ թափած աստնը  
այսպիսի վնասներ եղած են :

— Ենդիական թայմը լրագիրն հե-  
տեւալ տեղեկութիւնները կուտայ Իտա-  
լիոյ նորընտիր պաշտօնէից վրայ : — Գլը-  
խաւոր պաշտօնեայ կողմ Մէնապրեսա զօ-  
րակաւոր բնիկ զաղղիացի ըլլալով , իտալե-  
րէն լեզուաւ դժուարաւ կրնայ բացատրել  
իւր գաղափարները : Եսիկա ասկէց յա-

ռաջ արտաքին գործոց պաշտօնէութիւն  
ընկելով , Եւստրիոյ հետ Իտալիոյ ըրած պա-  
տերազմին վերջը հաշտութեան զինն ստո-  
րադրած է : — Ներքին գործոց պաշ-  
տօնեայն քաղաքականութեան տեղեակէ ,  
և առաջները միայն Նաբոլի և Նէնո-  
վայի մէջ դիւղապետութիւն ըրած ըլա-  
լով անձանօթ մէկն է : — Գանձուց պաշ-  
տօնեայն բնիկ իտալացի է , բայց գործու-  
նեայ մէկը չէ : Իսկ զինուորական գործոց  
պաշտօնեայն թագաւորին օգնականներէն  
և քաջ ու երիտասարդ մէկն է : — Բի-  
շեալ լրագիրն այս տեղեկութիւններով ան-  
շուշտ կուզէ իմացունել թէ Իտալիոյ նոր-  
ընտիր պաշտօնէից ժողովը նշանաւոր ու  
բանիբուն անձերէ չբաղկանար :

Իտալիոյ լրագիր մը , զոր տեսնելու հա-  
մար ո՛րեւէ տեսակ դիտակի պէտք չկայ ,  
հետեւալ վերջին լուրն հրատարակած է  
շաբաթ աւուր թուով :

“Նրէկ Մըսըրլեան Պօղոս պէյին  
տունը կազմուած ազգային ( Հոռմէական )  
ժողովը ինք պատուաւոր անձերէ բաղկա-  
ցեալ յանձնաժողով մը հաստատել է ,  
առ առաւելն մէկ ամսուան մէջ ազգին կը-  
րօնական ու աշխարհական իրաւունքները  
պարտաւ պատշաճ քննութեամբ որոշելու  
և տեղեկադրով մը ընդհանուր ժողովոյն  
մատուցանելու պաշտօնով ” :

## ԱՌԵԿՏՐԱԿԱՆ

Գ Պօլիս 4 Նոյեմ. 1867

Թէ Լիւլլուրէն , թէ Մարսիլիայէն և թէ  
Ջիլուանիայէն եկած լուրերն խիտ ծախորդ են ա-  
մեն անդրանայ կողմանէ : Բաժնակի թէե մէկ քա-  
նի օր առաջ Լոնտոնի մէջ բաւական կենդանացե-  
ր էր և իւրաքանչիւր օր 10 ական հազար հակ կծակ-  
ուէր , բայց նա ալ դադրեցաւ : Բուրդ բնաւ չհար-  
ցուիր , թիֆթիկին ասկալի թուլութեան պատ-  
ճառաւն է որ հաս ալ բոլորովին հրապարակ թու-  
ցաւ , հետեւաւոր այս շաբթու մայրաքաղաքին մէջ

մէջ քանի զաղտոյից յիշատականայ անանկութեան պատճառ եղաւ, և էթէ հրապարակին թուութիւնը յարատեւ քիչ մ'ալ շատ մեծ տունը անկումը պիտի հրատարակուի: Ոմանք, հեռոյ առանու թիւնը պատճառ կրնան, մանաւաջ ալ քաղաքականութեան տարտամ զիծակը: Սակայն մեր ևս՝ բոլոր վերջնայն կրնանք թէ, ներկայ թուութեան պատճառը միմիայն քաղաքականութեանն է: Բոլոր ապրանայ զինքն օր սօր օրէ իջնելու վրայ են, և չգիտցուիր թէ՛ դեռ պիտի իջնա՞նք և ո՞րչափ:

Ուրեմն խիստ աղէկ կըլլար, էթէ ամեն վաճառականը հրապարակին մերթ ընդ մերթ դուրս ինչ կենդանութեանը նկատմամբ չխաբուէին բազմաչափ ապրանք տակ ճնշուելով, մանաւանդ Ասիացիք, որ փոքրիկ կենդանութիւն մը լաճնուն պէս, իբր թէ հրապարակը օտակալի կերպով ուժովցեր, կսկսին իրենց հրապարակը վերջին աստիճանի յառաջ մղել, թէն քիչ մը վերջը խիստ կցաւին, բայց ինչ օգուտ որ ապրանքը ձեռքերնին կմնայ:

Ասկեց յառաջ ծանուցուած գնոց մէջ տարբերութիւն չըլլալով, աւելորդ կհամարեմ կրկնել:

### ԾԵՆՈՒՅՄՈՒՆԵՐ

Օրագիրս ձեռքէ ծախուիլէ զատ, առ այժմ կգտնուի նաև Մահմուտ փաշա Գալըղճի խանի քովը գրաւաճառին խանութը, Մէրճանը Մարգարեանի և Մահմուտ փաշա Գալաֆեանի խանութները: Պահէլէ գափու Մահմուտ փաշայի զէմի զբօսարանը Պէշիկիմաշ՝ Տիւֆազա Պետրոս աղային խանութը: Տակաւին ուրիշ տեղեր ալ պիտի որոշուին:

Պ. Տիգրան Կ. Բամպըքճեան բիւնօի մէջ քանի երեւիլը գործարանաց հետ պայմանագրութիւն ընելով, շատ մը բիւնօներ բերել տուած ու իր տունը շտեմարանած է, որ է Պէօղլու Գրնաուլա փողոց թ. 24: Տեսնել ու ծախու առնուլ ուղղները կհրաւիրուին դարձեալ Պէօղլու Տիւղեանց տանը զիմացը յատկապէս որոշուած տեղը: Գինքը աժան ու ընտիր տեսակէն ըլլալով, անտարա կոյս շատ զոհ պիտի ըլլան ծախու առնողները:

Թաւադարան Կէլէկէյ. Հարր Լաղլաբաճան-Քէն Էդէկան. Տերր Ի. Մեծարզոյ Տօթթօր. Մ. Ի. Ի. Թիւ ճեանի աշխատասիրութեամբ, այս անունով տեղաւոր մը հրատարակել սկսաւ, որ բոլոր գրաւաճառաց խանութները կը ծախուի ի զին 60 փարայ:

Լոռղալարանութիւն անուն ամենաօրտակար գրքայի բոլոր ազգայնոց գիւրտ մատչելի ընելու համար, զինքնութենէն չորդուշի իջած, կծախուի Մահմուտ — փաշա Գալըղճի — խանի դրան քով գրաւաճառ Պ. Գէորգի խանութը:

### ՀՈԳԱՐԱՐԶՈՒԹԻՒՆԵՐ

Իշէհ. Արաշամ աղա Մատթէոսեան, Կէյք Մարտիրոս աղա Մ. Աղաճեան, աղա Պաւլէճի Պետրոս աղա Յ. Դրիգորեան, Արաշամ Արաշամ աղա Մարտի, Մէշիւր Էթէ Էթար. Մ. Միքայէլ աղա Հ. Ի. Թիւ ճեանց, Իշէհ Լաւառ աղա Պալաղարեան, Տրապիզոն խաւատուր աղա Իլմասեան, Մահմուտ խաւատուր աղա Սալճեան, Սեֆաթեմ Վարդան աղա Յ. Արգարեան, Երէնիկ Կիրակոս աղա Գալանճեան, Հալիլ Նիկողոս աղա Տ. Մարգարեան, Արապիւր Մ. Մարտիրոս աղա Թէվէթիլեան, Թօթթի Գէորգ աղա Սեֆէրեան, Արաշ Միլաս աղա Միլասեան ժամագործ, Կալէի Աղեկօսագր աղա Տ. Ներսիսեանց, Քէլ Մէլքոն աղա Ճանձէմիլեան, Վաճ. Յովհաննէս աղա Յովակիմեան, Եթէպրա:

Իշէհ. Տ. Պողոս քահանայ, Կէլէի և Դարաի Տ. Պողոս քահ Միկրտիչեան, Եւա Պ. Ե. Գարազաշեան, Պօթթի Յարութիւն աղա Յակոբեան, Ուրան Գաւիթ աղա Պալատան:

ՏԵՐՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ  
Հ. Ս. ԱԼԵՃԵՃԵՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ  
ՏԳՈՒԹՅՈՒՆ Ե. Ե. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ